

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5\(12\)-249-263](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5(12)-249-263)

Світлана Карпенко

*кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
славістичної філології, педагогіки та методики викладання,
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-0700-2036>*

МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО КАЗКОЗНАВСТВА

Анотація. порушено питання вивчення української народної казки у працях європейських вчених. Основна увага зосереджена на діяльності чеського фольклориста І. Полівки, який був удостоєний звання дійсного члена Наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові. Вчений у студіях про національні корені сюжетів казок, оглянув переважну більшість праць європейських вчених і встановив методологічні зв'язки між ними. У його статтях часто траплялися цитування та посилання на видання українських казкознавців, що вказує на європейське підґрунтя студій наших вчених стосовно казкових сюжетів, мотивів та типів.

Звернуто увагу на взаємовплив збірок казок ХІХ століття у європейській фольклористиці, обмін казкознавцями науковою інформацією через приватне листування. Зосереджено увагу на виданні казок братами Грімм та пошук серед сюжетів збірника запозичених інтернаціональних елементів. У довідникових виданнях європейських науковців визнається доцільність українських казкознавчих студій, що відобразилося у статтях до словників Е. Бернекера, Ф. Брокгауза та І. Ефрона.

Обґрунтовано зосередження українського казкознавства на європейських фольклористичних традиціях, школах та наукових напрямках (міфологічна, компаративістика тощо). Названо імена чеських, німецьких, польських, прибалтійських вчених, які посилалися на українські казкознавчі матеріали.

Ключові слова: українське казкознавство, казкознавець, мандрівний сюжет, народна казка, збірка казок, І. Полівка.

Svitlana Karpenko

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Head of the
Department Slavic philology, pedagogy and teaching methods
of Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-0700-2036>*

INTERNATIONAL ASPECTS OF UKRAINIAN FAIRY TALE STUDIES

Abstract. The article raises the issue of studying Ukrainian folk tales in the works of European scholars. The focus is on the activities of the Czech folklorist J. Polivka, who had the title of a full member of the Taras Shevchenko Scientific Society in Lviv. In his studies of the national roots of fairy tales, the scholar reviewed the vast majority of works by European scholars and established methodological links between them. His articles often cited and referred to the publications of Ukrainian fairy tale experts, which indicates the European basis of the studies of our scientists on fairy tales, motifs and types.

The article draws attention to the mutual influence of collections of fairy tales of the 20th century in European folklore, the exchange of scientific information by fairy tale experts through private correspondence. The focus is on the publication of fairy tales by the Brothers Grimm and the search among the plots of a collection of borrowed international elements. Reference books by European scholars recognize the expediency of Ukrainian fairy tale studies, which presented in articles to dictionaries of E. Bernecker, F. Brockhaus and I. Efron.

The article substantiates the focus of Ukrainian fairy tale studies on European folklore traditions, schools and research areas (mythological, comparative, etc.). The study mentions the names of Czech, German, Polish, and Baltic scholars who turned to the materials of the Ukrainian fairy tale.

Keywords: Ukrainian fairy tale studies, fairy tale expert, wandering plot, folk tale, collection of fairy tales, J. Polivka.

Постановка проблеми. Казкознавство як напрям фольклористики сформувалося на засадах європейської міфологічної школи (зокрема, збірників казок та праць-коментарів братів Грімів). Українська наука презентувала казкознавчі праці з середини – другої половини XIX ст., але ідеї збирати казки зустрічаємо в епістолярній спадщині істориків, філологів, фольклористів вже у 1820-х роках. Упродовж пів століття нашими вченими було сформовано власну казкознавчу школу із застосуванням різноманітних методологічних підходів до студіювання. Традиційно, засновниками українського казкознавства вважають І. Срезневського, П. Куліша, І. Рудченка, М. Драгоманова, П. Чубинського, О. Потебню, В. Гнатюка, І. Франка, Р. Волкова та інших філософів-науковців і практиків, які у своїх працях порушували проблему збирання, опрацювання, систематизації казкового епосу під впливом різних європейських та американських фольклористичних шкіл.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемою казкознавства, що постала ще у XIX ст. проте вирішена лише частково, є поєднання та постійна взаємодія національного й інтернаціонального. Маючи яскраво

виражені через мову та побутові реалії національні особливості, казки переважно є інтернаціональними сюжетними типами (за працями І. Франка [54], М. Гнатюка [35], І. Березовського [32; 33], Л. Дунаєвської [45; 46], Н. Годзь [43], І. Грищенко [44] та інших). Аналіз сюжетного фонду східнослов'янських казок визначив не лише своє/чуже в них, але й піддав сумніву його цілісність, віддаючи перевагу думці про міжнародне запозичення в результаті контактування народів, що не належать до єдиної мовної групи. Актуальним питанням казкознавства залишається історія казки як окремого народу, так і в цілому людства. У наших дослідженнях неодноразово порушувалися питання генези та інтернаціональної специфіки народних казок (С. Карпенко [8; 47; 48]), проте ще існує багато лакун, заповнення яких чекає своїх досліджень.

Мета статті – продемонструвати міжнародні аспекти українського казкознавства, що порушуються вченими упродовж двох століть, мають значні напрацювання, проте потребують окремої деталізації за умов нашого сьогодення. Досить тривалий час українське казкознавство вважалося залежним від російських наукових шкіл, а наші науковці (О. Потебня, М. Сумцов, П. Іванов, Р. Волков та багато інших) змушені були визнавати псевдоавторитети, перебуваючи у статусі меншовартості.

Виклад основного матеріалу. Кінець XIX - початок XX століття в історії світового казкознавства позначений чіткими методологічними принципами щодо типології казки та сюжетотворення. Різноманітні за структурою та складом збірник казок, довідники, бібліографії та покажчики сюжетів дозволяли вченим рухатися вперед у дослідженні казкового епосу відповідно до наукової школи чи напряму. Вивчення казки відбувалося у наступних площинах: пошук прабатьківщини сюжету; з'ясування прихованого психологічного підтексту, пов'язаного з архетипами та людською свідомістю; жанрові особливості казки у традиції оповіді окремого народу; інтернаціональні ознаки казки.

Багату наукову спадщину про українську казку залишив по собі чеський вчений, доктор Празького університету, дійсний член Наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові І. Полівка. Він був прихильником зіставного методу вивчення фольклору різних народів і багато уваги приділяв типології казки. Праці вченого «Казкознавчі студії» (1904) [15], дослідження про слов'янські народні казки [14; 16; 17; 18] розглядали за допомогою компаративістики генезу жанру казки та вказували на найпоширеніші міжнародні сюжети: 1) «Udatný krejčí» – «Відважний кравець», 2) «Nezasmálka» - «Несміяна», 3) «Roztancované střevice» – «Розтанцьовані черевички», 4) «Rybář a zlatá rybka» – «Рибак і золота рибка», 5) «Doktor Vševěd» – «Дідо-всевідо», 6) «O zlatém ptáčku a dvou chudých chlapcích» – «Про жар-птицю та вовка», 7) «Čarodějník a jeho učedník» – «Ох», 8) «Kocor v botách» – «Кіт у чоботях», 9) «Chytrý chlapec» – «Хитрий чоловік» та інші).

В руслі тогочасної проблеми казкознавства щодо встановлення національних коренів сюжетів казок, І. Полівка у студіях про народну казку оглянув переважну більшість праць європейських вчених, вказавши методологічні зв'язки між ними. Так, зокрема, початки чеської казки він виводив від студій Шафарика, що мав переписку з Гріммами. Жалкуючи про неспроможність чеської наукової спільноти об'єднатися і створити власну казкознавчу школу, він писав: «На жаль, наші вчені й письменники не були в тісному й дружньому контакті ні з іноземним ученим світом, ні з найближчим німецьким, вони не могли звернутися до якогось відомого вченого, який би підтримав їх допоміжною радою і запропонував би нові роботи, як це було з Вуком Стефом Караджичем, який через Копітарів вступив у тісніші плідні стосунки з Якубом Гріммом. Зблизився з Копітаром і Ганка під час навчання у Відні, але такого рідкісного й нового матеріалу у нього не було, як у Вука, що дивував своїм часом увесь світ. З наших вчених світового значення набули лише Добровський та Шафарик» [16, С. 140].

Ідеї Я. Грімма, що стали підґрунтям для засад міфологічної школи, мали в основі уявлення про давню людину як невід'ємну частину природи, як гармонійну істоту, яка благородно споглядає світ. Вважаючи Я. Грімма «ідеологом синтетичного принципу в науковому досліді» (за Л. Білецьким [34, С. 76]) та аналізуючи його працю «Німецька міфологія», вчені виокремлюють декілька важливих підходів до розуміння міфології, що відіграли важливе значення у казкознавстві, зокрема розумінні спорідненості казки з міфом: 1) сакрального «анімістичного» (одухотворена поетизація природи); 2) зародкового позитивістського (широке залучення фактів, етимологічних зближень, лінгвістичних та фольклорно-звичаєвих порівняльних даних як доказ істинності та підґрунтя теоретичних міркувань); 3) реконструкційного та інтерпретаційного (не тільки опис та відтворення системи міфопоетичного світогляду, але й аналіз «живих зразків», що побутували у доступній автору німецькій традиції – поезії, обрядах, повір'ях, – і містили в собі релікти старовини). На деякі з цих позитивних якостей міфологічної теорії Я. Грімма свого часу звертали увагу О. Бодянський, І. Срезневський, М. Костомаров, О. Потєбня, М. Сумцов, І. Франко, М. Грушевський, Ф. Колесса та інші.

У західноєвропейській практиці казкознавці послуговуються двома термінами Märchen (казки чарівні та побутові з елементом чарівності) та Fabel (казки побутові та про тварин), протиставивши їх жанру сага. За цими критеріями казковий мотив опускався у час міфів, а найстаршими ставали чарівні казки, тому що їх можна було інтерпретувати за допомогою ритуально-міфологічної семантики. Етіологія давніх міфів про культурних героїв із зооантропоморфним виглядом знайшла втілення у казках про тварин. Казка могла виникнути лише в часи розпаду прадавнього суспільства, коли була

втрачена сила архаїчної міфології, що стала матеріалом для художньої оповіді. Витівки прадавніх трікстерів склали основу казок про тварин та побутових казок, а міфи-оповіді, пов'язані з давніми соціально-побутовими інститутами, трансформувалися у чарівні казки. Найпродуктивнішим видом серед казок вчені вважають побутову, де поряд із переосмисленими архаїчними сюжетами (про важкі завдання, мудрі поради) постійно з'являються нові сюжети, часто літературного характеру.

Обізнаність у генезі європейського казкознавства дозволяла І. Полівці легко коментувати українські казкові сюжети. Вражало вченого багатство казкової традиції нашого народу, яке регіонально відрізнялося у своїй особливості творчої фантастики та поєднання з народними традиціями. Велика кількість праць І. Полівки має коментарі про українську казку у паралелях до казок інших народів. Так, зокрема він видав німецькою мовою розвідку про відомий міжнародний казковий сюжет «невільний знахар», де наводив українські паралелі та подав бібліографічні примітки [18]. Порівняльна фольклорна студія «Mag та його учень» [51, С. 30-31] містила цитування українських казок «давніх і новітніх». Окремо вона була опублікована в Софії та прорецензована В. Гнатюком (в Записках НТШ) [39] і Ю. Яворським (часопис «Живая Старина») [55]. Також у компаративістському дослідженні сюжету «Алі-баба і сорок розбійників» вчений подав 4 українські паралелі до цієї казки із збірників: Л. Семенського «Podania i legendy polskie, ruskie i litewskie», І. Рудченка «Южно-русские сказки», О. Роздольського «Галицькі народні казки», В. Гнатюка «Етнографічні матеріали з Угорської Русі» [13]. У статті німецькою мовою «Tom, Tit, Tot. Ein Beitrag zur vergleichenden Märchenkunde» [21] ним наведено казкову українську паралель (із «Етнографічного Збірника» 1899, С. 73) та казку № 208 із збірника В. Гнатюка. Розвідка про жар-птицю чеською мовою «O zlatém ptáčku a dvou chuduch chlápěch» також була із залученням українського казкового матеріалу. А дослідження «Lidové povídky o zkröcení zlé ženy» [17] презентувало казки із мандрівним сюжетом про приборкання злої (норовливої) жінки. Посилання на казкознавчі студії українських вчених (зокрема на «Труди» П. Чубинського та збірник І. Рудченка) на сторінках праць І. Полівки ставали візитівками для популяризації народної української казки [52]. Написані ним рецензії навіть на неукраїнські видання (наприклад, «Білоруський збірник казок» Е. Романова) обов'язково містили паралелі з українського казкового матеріалу та бібліографію [19].

Чеською мовою «Казкознавчі студії» І. Полівки здобули широку популярність та визнання. У праці вчений зіставив різні версії казкових мотивів, дослідив їх взаємну залежність, намагався гіпотетично та на підставі артефактів з'ясувати їх походження та батьківщину. Тут подано варіанти

деяких українських казок та легенд. У рецензії В. Гнатюка на студії І. Полівки 1906 року положення про українську казкову традицію були значно розширені і доповнені [15; 37]. Згодом, 1923 р. І. Полівка подав розвідку про типологію слов'янської казки [14], що стала підґрунтям до наступних досліджень казкознавства. У праці вчений посилався на здобутки фінської школи, але зазначав про особливий підхід до вивчення слов'янської казки, з огляду розвитку оповідної традиції та побутування великої кількості варіативних зразків, що можуть сприйматися як окремі типи.

Коли вся Європа гучно привітала тритомне видання братів Грималь, зробивши своїми науковими коментарями і рецензіями їм славу на кілька століть (тому що праця й дійсно була першим унормованим збірником казок, до якої окремою книгою у 1822 році ще були й коментарі), І. Полівка згадує про ще одну важиву і ґрунтовну працю, що не мала такої популярності швидше з-за подібності прізвищ авторів. Це збірник Альберта Людвіґа Грималь «1001 ніч для дітей», який опублікував у Франкфурті-на-Майні в 1820-1821 рр. професор Болте [16].

Згодом, у книзі перекладача Ф. Б. Томси: «Weselé Přástewnice, aneberry wuprawowánj, або Казки за казками Грималь» у шести томах 1832-1839 рр. (Прага) І. Полівка спостеріг орієнтири організації матеріалу в ньому не на збірник братів Грималь, («звичайний погляд на цю книгу переконає нас, що вона не має нічого спільного зі знаменитою збіркою братів Грималь»), а на видання А. Л. Грималь. І. Полівка співставив видання Ф. Б. Томси та А. Л. Грималь і дійшов висновку, що це переклад з німецької на чеську, а не відшуковування у чеському фольклорі казкових сюжетів. До того ж, останній шостий том було скомпоновано з іншого німецького джерела. «Шостий том був перекладений з іншої книги; містить історії з класичної давнини: 1. Про Фаетона та його сестер-жалібниць; 2. Про далекомого відомого співака Аріона; 3. Про поклоніння Тефеу з Лабіринту; 4. Про Перстень Гігеса; 5. Про Прекрасну Псісею; 6. Про вежу Рампсініт, і це, безсумнівно, перекладено з 6-7св. тієї ж бібліотеки, яка містила «Mährchen der alten Griechen und Römer» 1824 – 1826 (Грималь, Гебхард). Це видання було недоступне для мене, воно, мабуть, стало дуже рідкісним, коли ми спиралися лише на короткий книжковий запис у «Бюхерлексиконі» Кайзера», - писав вчений у згаданій вище розвідці [16, С. 141-142]. Завдяки наполегливості, І. Полівка віднайшов у коментарях Якоба Грималь згадку про запозичення німецьким фольклором деяких чеських казкових сюжетів, чим довів думку про існування у чехів цього жанру та давність оповідної національної традиції. Пізніше він згадує про сюжет під № 14 у збірнику братів Грималь, що є саме чеським.

Але вивчення казкового епосу слов'ян у зіставному європейському аспекті не обмежувалося згаданими іменами вчених. Інший чех, Фр. Ржегорж,

вмістив українські народні казки на сторінках своїх розвідок «Чорт. Мозаїка з народних оповідей галицьких» та про побут бойків і народознавство галицьких Карпат в цілому [23]. Вчений проводив паралелі між реаліями побуту та казковою оповідною традицією. У позитивній рецензії В. Гнатюка на розвідку було доповнено положення праці Фр. Ржегоржа та акцентовано на особливостях оповідної традиції бойків [38, С. 41-42].

Також праця доктора С. Чамбела «Словенська мова і її місце в родині слов'янських мов» презентувала власноручні записи вченого в 73 селах, була видана власним коштом автора та прорецензована В. Гнатюком і І. Полівкою, де в паралелях згадувалися казки із українських збірників [4; 41; 53]. На українські оповідання у дослідженні припадає 6 сіл. Серед записів у другому розділі переважають чарівні та побутові казки.

Підбірку казок маємо у поляка С. Здіарського «*Garść basin ludu ruskiego ze wsi Nałuża w powiecie Trembowelskim*» з Трембовецького повіту у збірнику «Матеріалів антропологічних, археологічних та етнографічних». Байки (казки) у виданні були записані 1897 р. 23-31 липня в с. Налужі від місцевого церковного служника (дяка) Сабатюка українською мовою в латинській транскрипції. Праця була видана окремо в Кракові та прорецензована В. Гнатюком [31; 42], де зазначено, що в збірці подано чарівні казки, сюжети яких широко популярні в різних куточках України: «Заклятий двір»; «Ленора»; «Біда»; «Про вдовиного сина»; «Про злодія»; «Скляна гора»; «Заклята королівна»; «Про хлопця-сироту». У територіальних збірниках етнографічних матеріалів також знаходимо записи К. Мошинського, де вміщено 14 казок та легенд (матеріали записано в Бжезанах від селян околишніх сіл, переважно русинів [12]) та Б. Сокальського, де українські казки вміщено у третьому розділі етнографічних матеріалів Сокальського повіту – історичному; частина українських казок написана польською мовою [28].

Компаративістські дослідження В. Бугела були присвячені сазі про Ленору (нім.) «Одна малоруська версія саги про Ленору», що в народній традиції звучить як «галицька казка про мреця» [2]. К. Отто у науковому збірнику подав розвідку про саги, де навів паралелі з українського фольклору, зокрема це казкові сюжети із збірників І. Манжури («Казки» № 7), Б. Грінченка («Етнографічні матеріали» 2, 10, № 16), та «Етнографічного збірника (5, 79) [9]. Також німецькою вийшла праця П. Шуллеруса про румунські народні казки, де наведено українські паралелі та зроблено компаративістський аналіз деяких з них [26].

Постійно з'являлися казкознавчі матеріали у часописі «Lud». Наприклад, розвідка А. Фішера «Байка про козу обдерту», де зазначено відповідні українські варіанти з праці Ю. Мошинської «Байки і загадки люду українського» (1885) [6; 11]; збірник А. Сівінського «Байки, легенди і

оповідання народні зібрані в Сокальському повіті», де вміщено 26 казок, легенд і переказів, у яких дійовими особами виступають русини. На працю була рецензія В. Гнатюка в Записках НТШ цього ж року [27; 40], де наголошено про невичерпність українського народного джерела та позитивно оцінено матеріали збірника. У цьому ж часописі в декількох номерах Й. Шнайдер опублікував дві народні казки: «Про трьох братів: двох розумних, а третій дурень» і «Легенда про Довбуша-опришка». У коментарях до сюжетів зазначалося, що українські оповідання було записано в с. Ясіні, Калужького повіту. Перше – широко відома казка про трьох братів та скляну гору. Друге – легенда/міф про Мадея, в якій тільки його ім'я замінено на ім'я Добуша. В іншому номері опубліковано гуцульські казки «Ще про гуцулів Татровських» під рубриками: «Смішні казки» (6 казок), «Казка про дівку, що не хотіла вчитися прясти» та «Казка небилеця, більше брехні як половиці» [24; 25].

У довідникових виданнях європейських науковців визнається доцільність українських казкознавчих студій, що відобразилося у статтях до словників. Так, зокрема, Е. Бернекер у своєму словнику-хрестоматії з міфології у розділі «Ukrainica» подав казки: «Про Івана та відьму», «Про хлопця й царя» та «український словарець». Праця була прорецензована В. Гнатюком [1; 36].

Казкознавчі матеріали зустрічаємо у монографії В. Клінгера «Тварини в античних та сучасних повір'ях» (1909-1911 рр.), куди увійшов багатий античний матеріал про світ тварин, який розглядався у співвідношенні з міфологічними уявленнями про них у різних європейських народів, насамперед у слов'ян [49] та у статті «Дві античні казки про орла... та пізніші відображення», де подано паралелі з українських казок із збірника М. Драгоманова [50]. Іноземними мовами маємо розвідки стосовно індикації казок, міфів та легенд М. Ейтмена [5], О. Лурітса [10] про співвіднесення казок та саг, Я. Янова [7]. 1925 р. виходять праці про сюжетні покажчики казок: А. Хрестінсена про мотив [3], І. Квігстада про казки та саги [22], І. Вріза про покажчик індонезійських казок [29], В. Вінерта про типи грецько-римських казок та їх поширення в Європі [30].

Висновки. З огляду на все вищезазначене, можемо зробити висновки про існування у європейському науковому просторі ніші для українського казкознавства. Наша наука про народну оповідну традицію представлена не лише рецензіями вчених про європейські праці стосовно вивчення казки різними європейськими мовами, а й постає у цитуваннях, посиланнях та примітках у коментарях до вагомих доробків, визнаних у світі. Особливого значення у такій широкій науковій практиці має епістолярна спадщина вчених. Через приватні листи відкриваються способи взаємодії між казкознавцями, їх дружні відносини та професійні перспективи. Важливим аспектом науки про казку залишається міжнародний, що дозволяє, як і раніше, встановлювати

інтернаціональність казкового сюжету, спостерігати в ньому міру народної фантазії, поєднану із традиціями. Перспективними для наших науковців вважаємо дослідження європейських зав'язків у казкознавстві з метою напрацювання достатнього матеріалу для створення власної сучасної школи, що має достатньо вчених, вироблену методологію, а головне, матеріал (записи) для нових збірників казок. Тому що народна казка продовжує жити у сучасному фольклорі, змінюючи наповнення. І лишаються з нами герої-богатири, добрі помічники, чарівні обставини та цілюща властивість казкового жанру. І вже сьогодні ми говоримо про казкотерапію не тільки як педагоги та психологи, а й як казкознавці.

Література:

1. Berneker E. Slavische Chrestomatie mit Glossaren / Erich Berneker. – Strassburg: Karl J. Trubner, 1902. – 484 s.
2. Bugiel W. Ein kleinrussische Version der Lenoren-sage / Wiliam Bugiel // Archiv für slavische Philologie. V. 14. – 1892. – S. 146-148.
3. Christensen A. Motif et thème. Plan d'un dictionnaire des motifs de contes populaires, de légendes et de fables / Arthur Christensen // Folklore Fellows communications. V. 59. – Helsinki, Suomal. Tiedeakat, 1925. – 52 s.
4. Czambel S. Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov. I oddelenie. Osnovy a iný material rečovy. 1. Čiastka. Vychodnoslovenské narečie / Sam Czambel – V Turčianskom sv. Martine, 1906. – 624 s.
5. Eastman M.H. Index to fairy tales, myths and legends / Mary Huse Eastman – Boston: F.W. Faxon Co., 1926. – 620 s.
6. Fischer A. Bajka o kozie obdartej / Adam Fischer // Lud. – Lwow, 1910. – T. XVI, zes. 4. – S. 347-357.
7. Janów J. Gwara małoruska Moszkowiec i Siwki Naddniestrzańskiej z uwzględnieniem wsi okolicznych / Jan Janów (Lwow, 1926) // Archiwum towarzystwa naukowego. Wydział 1. Filologiczny – W Lwowy: nakładem Towarzystwa naukowego, 1930. – S. 1-238.
8. Karpenko S. Ukrainian fairy tales in the paradigm of traditional and modern research / Svitlana Karpenko // Theoretical and practical aspects of the development of the European Research Area: collective monograph / edited by authors. – 2nd ed. – Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. – 334 p. – S. 240-257.
9. Knoop O. Sagen aus Kujawen / Otto Knoop // Journal of Folklore. V. 15. – Berlin: A. Asher & Co, 1905. – S. 102-105.
10. Loozits O. Livische Märchen- und Sagenvarianten / Oskar Loozits // Folklore Fellows communications. V. 66. – Helsinki, Suomal. Tiedeakatemia, 1926. – 101 s.
11. Moszyński K. Bajki i zagadki ludu ukraińskiego / K. Moszyński // Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej. V. XI. – Krakow: nakł. Akademii Umiejętności; Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1885. – 111 s.
12. Moszyński K. Obrzędy, wiara i powieści ludu z okolic Brzeżan / K. Moszyński // Materiały Antropologiczno Archeologiczne i Etnograficzne. – Krakow: Akademia Umiejętności, 1914. – T. XIII, S. 152-198.
13. Polivka J., dr. Ali-Baba i četrdeset razbojnika. Prilog Komparativnome izučavánu narodnih pripovjedaka / Jiři Polivka – Zagreb, 1907. – 48 s.

14. Polivká J. Súpis slovenských rozprávok / Jiří Polivka.– Turčianský Sv. Martin: Matica slovenská, 1923-1931. T. I-V.
15. Polivka J. Pohadkoslovné studie / Jiří Polivka – Praha: Společnost národopisného musea československého, 1904. – 211 s.
16. Polivka J. Bratří Grimmové a počátky českého pohádkosloví / Jiří Polivka // Z dějin české literatury: Sborník statí věnovaný Jaroslavu Vlčkovi k šedesátinám od jeho spolupracovníků a žáků. Praha / Miloslav Hýsek, Jan Jakubec. – V Praze, Nákl. J. Laichtera, 1920. – S. 139-142.
17. Polivka J. Lidové povídky o zkrocení zlé ženy / Jiří Polivka // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Т. CXVII і CXVIII – Львів, 1913. –С. 303-320.
18. Polivka J., dr. Slavische Beiträge zur vergleichender Märchenkunde / Jiří Polivka // Zeitschrift für oesterreichische Volkskunde: Organ des Vereins für Österreichische Volkskunde in Wien. – Wien, 1895. Vol. 1.
19. Polivka, J. Рецензія на «Белорусский сборник». Выпускъ шестой. Сказки Е.Р. Романова (Могилевъ, 1901, 258 с.) / Jiří Polivka // Известия. – Москва: Тип. Имп. Академии наук, 1904. – Кн. 1. – С. 424-447.
20. Polivka J. O zlatém ptáčku a dvou chudých chlapcích / Jiří Polivka // Národopisný Sborník Československý. – Praha: Nákladem České Akademie, 1904. – Sv. VI, S. 94-143.
21. Polivka J. Tom, Tit, Tot. Ein Beitrag zur vergleichenden Märchenkunde / Jiří Polivka // Zeitschrift des Vereins für Volkskunde, Organ des Vereins für Österreichische Volkskunde in Wien. – Wien, 1900. – S. 254-272 i 382-396.
22. Qvigstad J. Lappische Märchen- und Sagenvarianten / Just Qvigstad // Folklore Fellows communications. V. 60. – Helsinki, Suomal. Tiedeakat, 1925. – 62 s.
23. Řehoř, Fr. 1) Čert. Mosaika z ludových podání halickoruských / sestavil Fr. Řehoř (Priteli V.S. Ponci učiteli v Černilově). – Praha: Zlata Praha, 1895, č. 34.
24. Schnajder J. 1) Baśń o trzech braciach, dwóch mądruch a jednym głupim. – 2) Podanie o Doboszu opryszku / Jozef Schnajder // Lud, 1907. – T. XIII, zes. 1, S. 34-36.
25. Schnajder J. Jeszcze o Hucułach tatrowskich / Jozef Schnajder // Lud. – Lwow, 1907. – T. XIII, zes. IV, S. 338-341.
26. Schullerus P. Rumünische Volksmärchen aus dem mittleren Harbachtale / P. Schullerus // Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde. – 1905, 1906, XXXIII, Heft II, S. 302-466; Heft III, S. 467-602.
27. Siewinski A. Bajki, legendy i opowiadania ludowe zebrine w powiecie Sokalskim / A. Siewinski // Lud. – Lwow, 1903. – T. IX, zes. 1, S. 68-85.
28. Sokalski B. Powiat Sokalski pod względem geograficznym, etnograficznym, historycznym i ekonomicznym / Branisław Sokalski –Lwów: Wł. Dzieduszycki, 1899. – S. 270-297.
29. Vries de, J. Typen Register der indonesische Fabels «en Sprookjes» in Volksverhalen uit Oost-Indië / J. Vries de – Leiden, 1925.
30. Wienert W. Die Typen der griechisch-römischen Fabel. Mit einer Einleitung über das Wesen der Fabel / Walter Wienert // Folklore Fellows communications. V. 56. – Helsinki, Suomal. Tiedeakat, 1925. – 186 s.
31. Zdziarski S. Garść basin ludu ruskiego ze wsi Natuża w powiecie Trembowelskim / Stanisław Zdziarski // Materiały antropologiczne, archeologiczne i etnograficzne. –W Krakowie, 1903. – T. VI. S. 153-173.
32. Березовський І. Дум живих казкові передзвони / Іван Березовський // Мудрий оповідач – Київ: Наукова думка, 1969. – 438 с. – С. 3-8.
33. Березовський І. Українські народні казки про тварин / Іван Березовський // Казки про тварин. – Київ: Наукова думка, 1976. – 574 с. – С. 9-44.

34. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Леонід Білецький – Київ: Либідь, 1998. – С. 76.
35. Гнатюк В. Вибрані статті про народну творчість / Володимир Гнатюк. – Київ: Наукова думка, 1966. – 248 с.
36. Гнатюк В. Рецензія на «Berneker, Erich. Slavische Chrestomatie mit Glossaren (1902)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка. Т. XLIX. – Львів: накл. наук. товариства, 1902. – С. 10-13.
37. Гнатюк В. Рецензія на «Pohadkoslovné studie. Napsal Jiří Polivka (1904)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові. Т. LXXI. – Львів: накл. наук. товариства, 1906. – С. 230-234.
38. Гнатюк В. Рецензія на «Řehoř, Fr. Čert. Mosaika z ľudových podání halickoruských, sestavil (1895)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові, Т. XI – Львів: накладом наукового товариства, 1896. – С. 41-42.
39. Гнатюк В. Рецензія на «Поливка І. Малгосникъть и неговиятъ ученикъ. Сравнительна фольклорна студія (1898)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові, Т. XXXIII. – Львів: накл. наук. товариства, 1900. – С. 33-34.
40. Гнатюк В. Рецензія на «Siewinski A. Bajki, legendy i opowiadania ludowe zebrane w powiecie Sokalskim (1903)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові, Т. LXII. – Львів: накл. наук. товариства, 1903. – С. 30-31.
41. Гнатюк В. Рецензія на «Slovenská řeč a jej místo v rodině slovanských jazykov. Praca d-ra Sama Czambela (1906)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові, Т. LXXVIII. – Львів: накл. наук. товариства, 1907. – С. 220-223.
42. Гнатюк В. Рецензія на «Zdziarski Stanisław. Garść basin ludu ruskiego ze wsi Nałufa w powiecie Trembowelskim (1903)» / Володимир Гнатюк // Записки наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові, Т. LIII. – Львів: накл. наук. товариства, 1903. – С. 45-47.
43. Годзь Н. Культурні стереотипи в українській народній казці: автореф. дис... канд. філол. наук: спец. 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури / Наталя Годзь – Харків, 2004. – 19 с.
44. Грищенко І. Міжетнічна фольклорна комунікація в народній прозі: монографія. / Ірина Грищенко – Київ: Вадекс, 2015. – 270 с.
45. Дунаєвська Л. Українська народна казка. / Лідія Дунаєвська – Київ: Вища школа, 1987. – 127 с.
46. Дунаєвська Л. Українська народна проза (легенда, казка). Еволюція епічних традицій. / Лідія Дунаєвська – Київ: КНУ, 1997. – 447 с.
47. Карпенко С. Аспекти вивчення української народної казки в останню третину ХХ століття: формування нової школи казкознавства / Світлана Карпенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Київ: КНУ, 2021. – Вип. 1 (29), С. 10-13.
48. Карпенко, С. Проблематика українського казкознавства в парадигмі досліджень / Світлана Карпенко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія». – Харків: ХНУ, 2020. – Вип. 86. – С. 76-86.
49. Клинггер В. Животное в античном и современном суевеии. / В. Клинггер // Киевские университетские известия. – Киев, 1909, № 10, 11; 1910, № 1, 5, 11; 1911, № 3.
50. Клинггер В.П. Две античные сказки обь орле и ... позdneyшія отраженія / В. Клинггер // Киевские Университетские известия. – Киев, 1913, № 1, С.1-25.

51. Поливка І. Малгосникъть и неговиять ученикъ. Сравнительна фольклорна студія отъ д-ръ І. Поливка, профессоръ въ Пражскія университетъ. / І. Поливка // СБНУ, 1898, кн. XV. Окрема відбитка – Софія, 1898, 56 с.
52. Поливка Іржи, д-ръ, проф. Le Chat Botté, сравнительна фольклорна студія. / І. Поливка – Софія, 1900, 62 с.
53. Поливка І. Рецензія на «Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov. Praca d-ra Sama Czambela. (1906)» / І. Поливка // Известия, 1907, Т. XII, кн. 3, С. 345-390.
54. Франко І.Я. Байка про байку / Іван Франко // Франко І.Я. Твори: У 50-ти томах – Київ: Наукова думка, 1979. Т. 20. – 485 с.
55. Яворський Ю. Рецензія на «Поливка І. Малгосникъть и неговиять ученикъ. Сравнительна фольклорна студія отъ д-ръ І. Поливка, профессоръ въ Пражскія университетъ (1898)» / Ю. Яворський // Живая Старина. – Київ, 1900. – Вип. IV, С. 589-591.

References:

1. Bemeker, Erich. (1902) *Slavische Chrestomatie mit Glossaren*. Strassburg: Karl J. Trubner. (in France)
2. Bugiel, Wiliam. (1892) Ein kleinrussische Version der Lenoren-sage. *Archiv für slavische Philologie*. V. 14. S. 146-148. Berlin: Weidmann. (in Germany)
3. Christensen, Arthur. (1925) *Motif et thème*. Plan d'un dictionnaire des motifs de contes populaires, de légendes et de fables (FFC 59). Helsinki, Suomal. Tiedeakat. (in Finnlands)
4. Czambel, Sam. (1906) *Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov*. I oddelenie. Osnovy a iny material rečovy. 1. Čiastka. Vychodoslovenské narečie. V Turčianskom sv. Martine. (in Slovak)
5. Eastman, Mary Huse. (1926) *Index to fairy tales, myths and legends*. Boston: F.W. Faxon Co. (in USA)
6. Fischer, Adam. (1910) Bajka o kozie obdartej. [A fable about a goat's rags] *Lud*. Lwow. T. XVI, zes. 4. S. 347-357. (in Ukraine)
7. Janów, Jan. (1930) Gwara małoruska Moszkowiec i Siwki Naddniestrzańskiej z uwzględnieniem wsi okolicznych (Lwow, 1926). *Archiwum towarzystwa naukowego*. Wydzał 1. Filologiczny. W Lwowu: nakładem Towarzystwa naukowego. (in Ukraine)
8. Karpenko, Svitlana. (2020) Ukrainian fairy tales in the paradigm of traditional and modern research. *Theoretical and practical aspects of the development of the European Research Area: collective monograph* / edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia: Baltija Publishing. S. 240-257. <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-53-2-26> (in Ukraine)
9. Knoop Otto. (1905) Sagen aus Kujawen. *Journal of Folklore*. V. 15. S. 102-105. Berlin: A. Asher & Co. (in Germany)
10. Loooris Oskar. (1926) *Livische Märchen- und Sagenvarianten* (FFC 66). Helsinki, Suomal. Tiedeakatemia. (in Finnlands)
11. Moszyński, Kazimierz. (1885) Bajki i zagadki ludu ukraińskiego. [Fairy tales and riddles of the Ukrainian madman] *Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej*. V. XI. Krakow: nakł. Akademii Umiejętności; Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego. (in Poland)
12. Moszyński, Kazimierz. (1914) Obrzędy, wiara i powieści ludu z okolic Brzeżan. [Rituals, breweries and crazy stories from the Brzeżan area] *Materiały Antropologiczne Archeologiczne i Etnograficzne*. Krakow: Akademia Umiejętności. T. XIII, S. 152-198. (in Poland)

13. Polivka, Jiří, dr. (1907) *Ali-Baba i čtyřdeset razbojníka. Prilog Komparativnome izučavánu narodnich pripovijedaka*. [Ali-Baba and forty bandits. Contribution to the Comparative Study of Folk Tales] Zagreb. (in Kroatien)
14. Polivká, Jiří. (1923-1931) *Súpis slovenských rozprávok*. [List of Slovenian solutions] Turčianský Sv. Martin: Matica slovenská. T. I-V. (in Slovak)
15. Polivka, Jiří. (1904) *Pohadkoslovné studie*. Praha: Společnost národopisného musea československého. (in Čechy)
16. Polivka, Jiří. (1920) *Bratří Grimmové a počátky českého pohádkosloví*. [The Brothers Grimm and the beginnings of Czech poetry] *Z dějin české literatury*: Sborník stati věnovaný Jaroslavu Vlčkovi k šedesátinám od jeho spolupracovníků a žáků. Praha / Miloslav Hýsek, Jan Jakubec. V Praze, Nákl. J. Laichtera. S.139-142. (in Čechy)
17. Polivka, Jiří. (1913) *Lidové povídky o zkracení zlé ženy*. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. T. CXVII i CXVIII. Львів. С. 303-320. (in Ukraine)
18. Polivka, Jiří, dr. (1895) *Slavische Beiträge zur vergleichender Märchenkunde*. *Zeitschrift für oesterreichische Volkskunde: Organ des Vereins für Österreichische Volkskunde in Wien*. Vol. 1. (in Austria)
19. Polivka, Jiří. (1904) *Retsenziia na «Belorusskii sbornyk»*. *Выпускъ шестої. Skazky E.R. Romanova (Mohylevъ, 1901, 258 s.)*. *Yzvestiya*. Moskva: Typ. Ymp. Akademyy nauk. (1), 424-447. (in Russia)
20. Polivka, Jiří. (1904) *O zlatém ptáčku a dvou chudých chlapcích*. *Národopisný Sborník Československý*. Praha: Nákladem České Akademie. Sv. VI, 94-143. (in Čechy)
21. Polivka, Jiří. (1900) *Tom, Tit, Tot. Ein Beitrag zur vergleichenden Märchenkunde*. *Zeitschrift des Vereines für Volkskunde, Organ des Vereines für Österreichische Volkskunde in Wien*. s. 254-272 i 382-396. (in Austria)
22. Qvigstad, Just. (1925) *Lappische Märchen- und Sagenvarianten*. *Folklore Fellows communications*. V. 60. Helsinki, Suomal. Tiedeakat. (in Finnlands)
23. Řehoř, Fr. (1895) *Čert. Mosaika z ludovych podání halickoruských*, sestavil Fr. Řehoř (Priteli V.S. Ponci učiteli v Černilově). Praha: Zlata Praha. (in Čechy)
24. Schnajder, Jozef (1907). 1) *Baśń o trzech braciach, dwóch mądruch a jednym głupim*. – 2) *Podanie o Doboszu opryszku*. *Lud*. T. XIII, zes. 1, s. 34-36. (in Ukraine)
25. Schnajder, Jozef (1907) *Jeszcze o Huculach tatrowskich*. *Lud*. Lwow. T. XIII, zes. IV, s. 338-341. (in Ukraine)
26. Schullerus P. (1905, 1906) *Rumünische Volksmärchen aus dem mittleren Harbachtale*. *Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde*. XXXIII, Heft II, s. 302-466; Heft III, s. 467-602. (in Austria)
27. Siewinski A. (1903) *Bajki, legendy I opowiadania ludowe zebrine w powiecie Sokalskim*. *Lud*. Lwow. T. IX, zes. 1, s. 68-85. (in Ukraine)
28. Sokalski, Branisław. (1899) *Powiat Sokalski pod względem geograficznym, etnograficznym, historycznym i ekonomicznym*. Lwów: Wł. Dzieduszycki. (in Ukraine)
29. Vries de, J. (1925) *Typen Register der indonesische Fabels «en Sprookjes» in Volksverhalen uit Oost-Indië*. Leiden. (in Netherlands)
30. Wienert, Walter. (1925) *Die Typen der griechisch-römischen Fabel. Mit einer Einleitung über das Wesen der Fabel*. *Folklore Fellows communications* (56). Helsinki, Suomal. Tiedeakat. (in Finnlands)

31. Zdziarski, Stanisław. (1903) Garść basin ludu ruskiego ze wsi Nałuża w powiecie Trembowelskim. *Materiały antropologiczne, archeologiczne i etnograficzne*. W Krakowie. T. VI. s. 153-173. (in Poland)
32. Berezovskyi, Ivan. (1969) Dum zhyvykh kazkovi peredzvony. [Doom of the living fabulous bells] *Mudryi opovidach*. Kyiv: Naukova dumka, s. 3-8. (in Ukraine)
33. Berezovskyi, Ivan. (1976) Ukrainski narodni kazky pro tvaryn. [Ukrainian folk tales about animals] *Kazky pro tvaryn*. Kyiv: Naukova dumka, s. 9-44. (in Ukraine)
34. Biletskyi, Leonid. (1998) *Osnovy ukrainskoi literaturno-naukovoï krytyky*. [Fundamentals of Ukrainian literary and scientific criticism] Kyiv: Lybid. (in Ukraine)
35. Hnatiuk, Volodymyr. (1966) *Vybrani statyi pro narodnu tvorchist*. [Selected articles on folk art] Kyiv: Naukova dumka. (in Ukraine)
36. Hnatiuk, Volodymyr. (1902) Retsenziia na «Berneker, Erich. Slavische Chrestomatie mit Glossaren (1902)» [Review of "Berneker, Erich. Slavic Chrestomatie mit Glossaren" (1902)] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka*. T. XLIX. Lviv: nakl. nauk. tovarystva, s. 10-13. (in Ukraine)
37. Hnatiuk, Volodymyr. (1906) Retsenziia na «Pohadkoslovné studie. Napsal Jiří Polivka (1904)» [Review of "Pohadkoslovné studie. Napsal Jiří Polivka (1904)"] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka u Lvovi*. T. LXXI. Lviv: nakl. nauk. tovarystva, s. 230-234. (in Ukraine)
38. Hnatiuk, Volodymyr. (1896) Retsenziia na «Řehoř, Fr. Čert. Mosaika z ludovych podání halickoruských, sestavil (1895)» [Review of "Řehoř, Fr. Damn. Mosaic of crazy Halicorus relics, compiled" (1895)] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka u Lvovi*, T. XI. Lviv: nakladom naukovoï tovarystva, s. 41-42. (in Ukraine)
39. Hnatiuk, Volodymyr. (1900) Retsenziia na «Polyvka J. Malhosnykъъ y nehoviat uchenyкъ. Srvanytelna folklorna studiia (1898)» [Review of "Polivka J. Malgosnik and his student. Comparative Folklore Studio (1898)"] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka u Lvovi*, T. XXXIII. Lviv: nakl. nauk. tovarystva, s. 33-34. (in Ukraine)
40. Hnatiuk, Volodymyr. (1903) Retsenziia na «Siewinski A. Bajki, legendy I opowiadania ludowe zebrine w powiecie Sokalskim (1903)» [Review of "Siewinski A. Bajki, legendy I opowiadania ludowe zebrine w powiecie Sokalskim (1903)"] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka u Lvovi*, T. LXII. Lviv: nakl. nauk. tovarystva, s. 30-31. (in Ukraine)
41. Hnatiuk, Volodymyr. (1907) Retsenziia na «Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanskykh jazykov. Praca d-ra Sama Czambela (1906)» [Review of "Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanskykh jazykov. The work of Dr. Sam Czambel (1906)"] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka u Lvovi*, T. LXXVIII. Lviv: nakl. nauk. tovarystva, s. 220-223. (in Ukraine)
42. Hnatiuk, Volodymyr. (1903) Retsenziia na «Zdziarski Stanisław. Garść basin ludu ruskiego ze wsi Nałuża w powiecie Trembowelskim (1903)» [Review of "Zdziarski Stanisław. Garść basin ludu ruskiego ze wsi Nałuża w powiecie Trembowelskim (1903)"] *Zapysky naukovoï tovarystva imeni T. Shevchenka u Lvovi*, T. LIII. Lviv: nakl. nauk. tovarystva, s. 45-47. (in Ukraine)
43. Hodz, Natalia. (2004) *Kulturni stereotypy v ukrainskii narodnii kaztsi* [Cultural stereotypes in the Ukrainian folk tale]: avtoref. dys... kand. filol. nauk: spets. 09.00.04 – filosofska antropolohiia, filosofiia kultury. Kharkiv. (in Ukraine)
44. Hryshchenko, Iryna. (2015) *Mizhetnichna folklorna komunikatsiia v narodnii prozi: monohrafiia*. [Interethnic folklore communication in folk prose: monograph] Kyiv: Vadeks. (in Ukraine)
45. Dunaievska, Lidia. (1987) *Ukrainska narodna kazka*. [Ukrainian folk tale] Kyiv: Vyscha shkola. (in Ukraine)
46. Dunaievska, Lidia. (1997) *Ukrainska narodna proza (lehenda, kazka). Evoliutsiia epichnykh tradytsii*. [Ukrainian folk prose (legend, fairy tale). Evolution of epic traditions] Kyiv: KNU. (in Ukraine)

47. Karpenko, Svitlana. (2021) Aspekty vyvchennia ukrainskoi narodnoi kazky v ostanniu tretynu XX stolittia: formuvannia novoi shkoly kazkoznavstva [Aspects of studying the Ukrainian folk tale in the last third of the 20th century: formation of a new school of tale science] *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka*. Kyiv: KNU, (1(29), 10-13. (in Ukraine)
48. Karpenko, Svitlana. (2020) Problematyka ukrainskoho kazkoznavstva v paradyhmi doslidzhen [The problems of Ukrainian studies of fairy tales in the paradigm of research] *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Filolohiia»*. Kharkiv: KhNU, (86), 76-86. (in Ukraine)
49. Klynher V. (1909-1911) Zhyvotnoe v antychnom y sovremennom sueveryi. [An animal in ancient and modern superstition] *Kyevskye unyversytetskiye yzvestyia*. Kyev, № 10, 11; № 1, 5, 11; № 3. (in Ukraine)
50. Klynher V. (1913) Dve antychnye skazky obъ orle y ... pozdneishiia otrazheniia [Two ancient fairy tales about the eagle and... later reflections] *Kyevskye Unyversytetskiye yzvestyia*. Kyev, № 1. (in Ukraine)
51. Polivka, Jiři. (1898) *Malhosnykъtъ y nehovyiat uchenyкъ*. [Malgosnik and his student] Sravnytelna folklorna studiia otъ d-rъ J. Polyvka, professora vъ Prazhskya unyversytet. Sofyia. (in Bulgaria)
52. Polivka, Jiři. d-rъ, prof. (1900) *Le Chat Botté, sravnytelna folklorna studyia*. [Le Chat Botté, a comparative folklore study] Sofyia. (in Bulgaria)
53. Polivka, Jiři. (1907) Retsenziia na «Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanskykh jazykov. Praca d-ra Sama Czambela. (1906)» [Review of "Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanskykh jazykov. The work of Dr. Sam Czambel. (1906)"] *Yzvestyia*, T. XII, kn. 3, s. 345-390. (in Ukraine)
55. Franko, Ivan. (1979) Baika pro baiku [A fable about a fable] *Franko I.Ia. Tvory: U 50-ty tomakh*. Kyiv: Naukova dumka. T. 20. (in Ukraine)
56. Yavorskyi, Yurii. (1900) Retsenziia na «Polyvka I. Malhosnykъtъ y nehovyiat uchenyкъ. Sravnytelna folklorna studiia otъ d-rъ I. Polyvka, professora vъ Prazhskya unyversytet (1898)» [Review of "Polyvka J. Malhosnykъt and nehovyiat uchenyкъ. Sravnytelna folklorna studiia by Dr. I. Polyvka, professor at the Prazhsky University (1898)"] *Zhyvaia Staryna*. Kyiv. IV, 589-591. (in Ukraine)